

7.8 Evaluatieonderzoek naar de MDO's in SWV Unita

Samenwerkingsverband Unita (www.swvunita.nl) evalueert systematisch de MDO-trajecten. Enkele weken na het laatste MDO ontvangen de intern begeleider, leraar, ouders en leerling (via ouders) daartoe per mail een digitale evaluatie. Deze betreft onder andere de uitgangspunten van HGW, de mate waarin betrokkenen overzicht, inzicht en uitzicht verkregen, of ze samen verder kunnen, hoe ze de samenwerking in het MDO hebben ervaren, hoe tevreden ze zijn over de professionaliteit van de trajectbegeleider en welke suggesties ter verbetering van de werkwijze ze hebben.

Algera (2013) onderzocht 198 MDO-trajecten in Unita. Wat blijkt? Een MDO-traject geeft de meeste intern begeleiders en leraren meer *inzicht in de situatie* rondom de leerling dan daarvoor (respectievelijk 85% en 90%). Bij ouders is dit minder het geval (65%). Vooral het inzicht van trajectbegeleiders is toegenomen (95%). Dit is niet verwonderlijk, omdat zij de leerling voorafgaand aan het traject nauwelijks kenden. Een MDO-traject geeft 60% van de intern begeleiders en 70% van de leraren handvatten voor de aanpak van het kind (*uitzicht*). Bij ouders is dit aanzienlijk minder (52%). Desalniettemin vindt ruim 80% van de ouders het zinvol om aan het traject deelgenomen te hebben. Leraren geven aan dat ze zich meer *handelingsbekwaam* voelen (op een schaal van 1-10): van gemiddeld een 6,2 voorafgaand aan het traject naar een 7,4 daarna. Vanwege de geringe spreiding is dit een behoorlijke winst. Voor 80% van de leraren is de *kosten/batenanalyse* in evenwicht: de tijd en energie die zij in het traject investeerden heeft hen evenveel opgeleverd (kennis en handvatten) of zelfs meer (tijds winst). Een minderheid van de leraren (8%) is ontevreden, omdat het traject geen oplossing heeft geboden. Zij ervaren nog steeds problemen met de leerling.

Kunnen leraren *handvatten* uit een MDO in de groep toepassen? Intern begeleiders en leraren laten wat dit betreft een niet al te rooskleurig beeld zien: een kleine 60% geeft aan dat dit hen lukt. Trajectbegeleiders zijn evenmin positief over de bruikbaarheid van de aanbevelingen: 40% geeft aan dat dit niet gelukt is. Wat dit betreft zijn de scholen en trajectbegeleiders het met elkaar eens. Hier ligt dan ook een aandachtspunt voor zowel de trajectbegeleiders (wat kan ik doen om de bruikbaarheid van de aanbevelingen te verhogen?) als voor intern begeleiders en leraren (hoe vertalen wij de aanbevelingen naar onze praktijk? Hoe maken we ze haalbaar? Hoe passen de handvatten in ons groepsplan?). Betrokkenen hebben in grote getale hun visie op de pilot gegeven in de open vragen. We vatten hier enkele reacties samen in successen en aanbevelingen.

Successen

- De MDO's functioneerden als 'lerende organisaties'. Professionals kregen de ruimte om te oefenen en al doende te leren van en met elkaar.

- De gestructureerde werkwijze bleek problematische situaties meer dan eens vlot te trekken. Iedereen die ertoe deed, zat om de tafel en had hetzelfde doel voor ogen: een optimale situatie voor dit kind.
- Veel leraren onderstreepten hun waardering voor de werkwijze nog eens in de open vragen. Al vroeg het MDO veel tijd en inzet van hen, het rendement was die moeite dubbel en dwars waard.
- De korte lijnen tussen de deskundigen uit onderwijs en jeugdhulp werden gewaardeerd door school, ouders en professionals.

Aanbevelingen

- Streef naar heldere doelen voor de leerling en het onderwijs en, indien van toepassing, voor de opvoeding. Evalueer deze doelen systematisch en benut de verkregen feedback bij het verbeteren van MDO-trajecten.
- Besteed aandacht aan de vertaling van informatie uit een MDO naar het handelen van de leraar in de groep. Betrek de intern begeleider hierbij.
- Nodig ouders uit om mee te denken over de aanpak van hun kind op school. Vraag hen om tips voor de leraar. Benut de ervaringskennis van ouders, maar voorkom dat zij ‘op de stoel van de leraar gaan zitten’.
- Betrek leerlingen ongeacht hun leeftijd en voor zover mogelijk actief in het traject. Hoe denken zij dat het komt dat ...? Welke oplossingen hebben zij voor ...? Welke tips hebben zij voor de leraar, ouders of de trajectbegeleider?

Onderwijs- en/of jeugdhulp arrangementen (OJA): voorbeelden

- Co-teaching begrijpend lezen voor een ambulant begeleider uit het SBO (OA)
- Begeleiding van een leerling met Kids-skills door een ambulant begeleider (OA)
- Intensieve thuisbegeleiding of dagbehandeling door een orthopedagogisch centrum (JA)
- Gezinsondersteuning gezin (video-home-training) door een instelling voor mensen met een verstandelijke beperking (JA)
- HGD door een schoolpsycholoog van het samenwerkingsverband in samenwerking met kinderpsychiater van een instelling voor jeugdgezondheidszorg (OJA)
- Ambulante begeleiding vanuit een cluster 4 school in combinatie met medicatie en ouderbegeleiding via een instelling voor jeugdgezondheidszorg (OJA)
- Training sociale weerbaarheid leerling in combinatie met leerkracht- en ouderbegeleiding (OJA)

Een arrangement bevat meestal informatie over:

- Doelen kind, leerkracht, ouders en/of gezin
- Inhoud, duur, intensiteit en locatie van de externe ondersteuning

- Wanneer, door wie en hoe wordt gemonitord en geëvalueerd of de doelen in zicht komen of zijn behaald

Bron: Noëlle Pameijer (2015)